

No. 45

April 1950.

Redactie: post-adres: Diaconessenhuis - tel. 23429.

Nieuwe leden: Hr. Idus Kuiper, Oude Boteringestraat 15.

Adres-wijzigingen: Hr.A.Klock, de Savornin Lohmanlaan 52 a.
Dr.Ir.J.C.Scheffer, Jan Lutmastraat 13

Mededelingen Wedstrijd-commissie:

Uitslagen: Stadskanaal I - Staunton II : 2 - 8
Staunton II - Assen : 7 - 3
Unitas I - Staunton III : 6 - 4
Stadskanaal I - Staunton III : 4 - 6
Staunton IV - Lasker II : 4 - 6
Unitas IV - Staunton V : 5 - 3 (2 afgebr.)
Staunton III - Veendam I : $3\frac{1}{2}$ - $4\frac{1}{2}$ (2 afgebr.)

De uitslag: Uithuizen I - Staunton IV is na lang wachten nu bekend. $5\frac{1}{2}$ - $4\frac{1}{2}$ in ons voordeel en dus: Staunton IV kampioen! Gelukgewenst! De eerste twee beslissingen in de winterwedstrijden zijn nu ook gevallen: Kuiper en v.Hurck hebben op fraaie wijze de eerste plaatsen in IIB en IIA bezet.

In de andere groepen verlopen de wedstrijden vlot. Er bestaat goede hoop, dat de wedstrijden met 1 Mei afgelopen zijn, waarna dan de gelegenheid bestaat het club-kampioenschap eens vóór 't begin van het nieuwe seizoen klaar te hebben.

Misschien komen we dan ook eens toe aan de bijna vergeten ladderwedstrijden. Laat iedereen nu eens flink meewerken deze toch eigenlijk traditionele wedstrijden weer in eer te herstellen.

Clubkampioenschap 1948/49.

Eindelijk is dan de beslissing gevallen. Bunt heeft door één partij te winnen en één remise te spelen tegen Scholtens, dit kampioenschap behaald, en daarmee dus definitief de wisselprijs gewonnen. Proficiat!

Veteranen-competitie.

Daar dit onderdeel niet best verloopt, verdient 't misschien aanbeveling een bepaling te maken, dat per 1 Mei zes wedstrijden gespeeld moeten zijn; per 1 Juni acht en per 1 Juli alle wedstrijden.

Tenslotte:

De beslissing om 't NOSBO-kampioenschap: Unitas I - Staunton II valt Donderdag-avond 6 April.

VIER JAAR HOOFDKLASSE IN CIJFERS.

Nu met de wedstrijd Zutphen - Staunton weer een hoofdklasseseizoen is afgesloten (voor Staunton I althans), is het wel interessant eens

een recapitulatie te geven van de resultaten die het le tiental na de bevrijding heeft behaald.

Allereerst een uittreksel uit de eindstanden van die vier jaren (in 1945/46 nam Staunton zoals bekend niet aan de hoofdklassecompetitie deel,

	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	bordcijfers	behaalde plaats
1946/47	6	2	1	3	5	32 - 28	V
1947/48	6	2	1	3	5	31 - 29	V
1948/49	6	3	2	1	8	33 - 27	III
1949/50	6	1	3	2	5	31½ - 28½	IV
Totaal	24	8	7	9	23	127½ - 112½	

Opgemerkt moet worden dat in 1947/48 een "papieren" gelijkspel is verwerkt, daar de wedstrijd Staunton - Spangen niet meer werd gespeeld en een 5 - 5 uitslag werd overeengekomen. Er zijn dus feitelijk 23 wedstrijden gespeeld, totaal 230 partijen. We kregen dit seizoen tegen Het Westen echter wegens niet opkomen een partij cadeau, zodat in het volgende steeds 229 partijen zullen worden beschouwd.

Van de 114 door ons met wit gespeelde partijen werden 44 gewonnen, 40 remise gemaakt en 30 verloren. De witspelers scoorden dus 56,1 %. Voor de 115 met zwart gespeelde partijen luiden deze cijfers: gewonnen 37, remise 41, verloren 37, in procenten 51,7. Totaal dus: gewonnen 81, remise 81, verloren 67, score 53,1%.

Uitgezonderd het seizoen 1948/49 - we hadden toen een prachtige kans op het kampioenschap - zijn de na-oorlogse resultaten van Staunton I matig te noemen. Ik ben ervan overtuigd dat er meer is te bereiken met onze stellig sterke ploeg. Waaraan het dan moet worden toegeschreven, dat Staunton I steeds in de middenmoot is te vinden? Misschien dat het verband houdt met het herhaaldelijk uitkomen met een onvolledig team. Onderstaande cijfers geven in elk geval een aanwijzing in die richting.

	aantal wedstr.	volledig	aantal invallers	door inv. gescoord	%	% door andere spelers gescoord
1946/47	6	2x	7	4	57,1	52,8
1947/48	5	1x	7	3	42,8	53,5
1948/49	6	0x	12	2½	20,8	63,5
1949/50	6	0x	16	9½	59,4	48,8
Totaal	23	3x	42	19	45,2	54,8

In de afgelopen 4 jaren hebben 26 verschillende spelers voor Staunton I gespeeld. Dat we slechts 3 x in 4 seizoenen volledig (d.w.z. met de ploeg die aan het begin van een seizoen werd opgegeven) zijn uitgekomen is veelzeggend. Ook dat het aantal invallers per seizoen een stijgende lijn vertoont, zodat het thans bijna 3 per wedstrijd bedraagt. Ongetwijfeld zal voor een groot deel der uitvallers een geldige reden aanwezig zijn, toch neemt dit niet de indruk weg, dat soms wel eens te gemakkelijk een afschrijving wordt gestuurd (en geaccepteerd?) Speciaal het vorig seizoen heeft ons dat parten gespeeld, toen de invallers slechts 2½ punt uit 12 partijen scoorden. De andere jaren hebben de reserves zich weliswaar behoorlijk geweerd, de grootste handicap van het uitkomen met invallers is echter gelegen in het feit, dat verschillende spelers dientengevolge een of meer borden hoger moeten spelen en dus zwaardere tegenstand ontmoeten. De volgende cijfers zijn in dit opzicht frappant: door het meespelen van reserves moest 32 x een speler een bord opschuiven, 19 x twee borden, 10 x drie borden en 2 x zelfs vier borden!

Er is weinig correlatie tussen het aantal invallers en de af te leggen reis voor een wedstrijd, zoals uit onderstaand staatje blijkt:

<u>plaats waar gespeeld werd</u>	<u>aantal wedstr.</u>	<u>aantal invallers</u>	<u>invaller in % per wedstrijd</u>
Groningen	6	11	18,3 %
Leeuwarden en Zwolle	13	19	14,6 %
verder dan Zwolle	4	12	30,0 %

Blijkbaar laten de spelers zich van een reis tot Zwolle niet afschrikken.

Om te zien welk onderdeel van de ploeg de voorgaande jaren de meeste punten heeft vergaard, heb ik de verrichtingen nagegaan van de "kop" (borden 1, 2 en 3), "middenmoot" (4, 5, 6 en 7) en "staart". Hier is het resultaat.

	<u>score in procenten</u>		
<u>Seizoen</u>	<u>Kop</u>	<u>middenmoot</u>	<u>staart</u>
1946- 1947	63,9	47,9	50,0
1947 - 1948	50,0	55,0	50,0
1948 - 1949	63,9	60,4	38,9
1949 - 1950	<u>44,1</u>	<u>50,0</u>	<u>61,6</u>
Totaal	55,9	55,3	50,0

Tenslotte volgt nog een lijst van de individuele prestaties der spelers. Aangezien Staunton II in 1948/49 ook in de hoofdklasse uitkwam, zijn de resultaten van de spelers van het tweede in dat jaar eveneens erin opgenomen. Billijkheidshalve is achter het aantal gespeelde partijen telkens het aantal keren dat met wit werd gespeeld, vermeld. Het gemiddelde bordnummer is bepaald door het aantal wedstrijden te delen op het totaal van de rangnummers van de borden, waaraan is gespeeld. Slechts die spelers zijn met name genoemd, die minstens 4 x na de bevrijding in een hoofdklassewedstrijd hebben meegespeeld.

<u>bord</u>	<u>speler</u>	<u>gesp.</u>	<u>(wit)</u>	<u>gew.</u>	<u>rem.</u>	<u>verl.</u>	<u>pnt.</u>	<u>%</u>
1,0	Bunt	23	(11)	12	7	4	15½	67,4
3,0	Scheffer	21	(7)	11	5	5	13½	64,3
3,4	Scholtens	20	(13)	8	6	6	11	55,0
3,5	Uchtman	6	(4)	1	1	4	1½	25,0
4,2	Wellner	6	(5)	2	3	1	3½	58,3
4,4	Polee Jr.	18	(9)	2	9	7	6½	36,1
4,5	Kranenborg Jr.	6	(2)	1	1	4	1½	25,0
4,6	Heeres	23	(10)	8	7	8	11½	50,0
4,7	Sprenger	9	(6)	4	1	4	4½	50,0
4,8	Visser	8	(2)	0	4	4	2	25,0
5,1	Kloek	10	(4)	1	4	5	3	30,0
5,2	Plinsinga	15	(8)	6	4	5	8	53,3
5,6	Overman	5	(3)	1	0	4	1	20,0
5,7	B.W.Kremer	4	(2)	2	1	1	2½	62,5
6,7	Westend.Boerma	11	(5)	5	5	1	7½	68,2
7,4	de Graaf	18	(11)	6	7	5	9½	52,8
7,5	Mensch	12	(5)	3	5	4	5½	45,8
7,8	Bartstra	13	(8)	5	4	4	7	53,8
7,8	Hayer	6	(2)	2	1	3	2½	41,7
8,5	Pluim	15	(8)	4	7	4	7½	50,0
8,9	Flentge	15	(6)	3	7	5	6½	43,3
9,1	Boer	9	(4)	4	3	2	5½	61,1
8,2	andere spelers	16	(9)	4	4	8	6	37,5
Totaal		289	(144)	95	96	98	143	49,5

Om volledig te zijn volgt hier nog het resultaat van Staunton II in de hoofdklasse:

	<u>gesp.</u>	<u>gew.</u>	<u>gel.</u>	<u>verl.</u>	<u>bordcijfers</u>	<u>beh.plaats</u>
1948/49	6	0	0	6	21½ - 38½	VII

"Stauntisticus"

Correspondentiematch Staunton - New Castle Chess Club.

Om het naspelen te vergemakkelijken worden de eerste 12 zetten, die ook in het vorig nummer werden gepubliceerd, herhaald.

Partij No. 1 (wit: New Castle) Nimzo-Indisch.

1. d4, Pf6 2. c4, e6 3. Pc3, Lb4 4. Dc2 Pc6 5. Pf3, d6 6. Ld2, O-O 7. a3, Lc3: 8. Lc3: a5 9. e4, e5 10. O-O-O, De7 11. d5, Pb8 12. h3, Pbd7. 13. g4, Pc5 14. Pd2, Ld7 15. Le2, † fb8. Erg verleidelijk en niet eens fout is Pfe4: met het vervolg 16. Pe4: La 4 l7. Db1, Pb3 † 18. Kc2, Pd4 † † (na 18.-.f5? 19. gf5: Dh4 20. Kd3! krijgt wit de beste kansen) 19. Kd2, Lc2 20. Dc2; Pc2: 21. Kc2:, zodat wit voor dame + pion 3 stukken krijgt. De vooruitzichten na de tekstzet lijken echter gunstiger dan na deze aardige combinatie.

16. f3. Wit beoogt h4, n5 en g5 te spelen. 16.-. Pa4. Om na ruil op c3 met c6 de c-lijn en b5 door te zetten. Onmiddellijk b5 levert niets op. Deze zet is slechts sterk nadat de c-lijn geopend en de loper op zwart verdwenen is. Het beste antwoord voor wit is waarschijnlijk Pbl.

Partij No. 2 (zwart: New Castle) Russisch.

V Pf6 3.

1. e4, e5 2. Pf3, Pe5: d6 4. Pf3, Pe4: 5. d4, d5 6. Ld3 Ld6 7. O-O, O-O 8. c4, c6 9. Tel, f5 10. cd5: cd5: 11. Db3, Kh8 12. Pc3. Minder goed, onmiddellijk Kf1 verdient de voorkeur. 12.-, Pc6! Zoals gemakkelijker is in te zien faalt nu elk nemen op d5. 13. Kf1, Lb4. 13.-, Pd4: ziet er aardig uit. Bij nauwkeurig tegenspel - en dat is in een correspondentiepartij nu eenmaal gemakkelijker dan in een partij met meer beperkte bedenktijd - kan wit de aanval afstaan (n.l. 14. Pd4: Dh4 15. Pdl! Dh2: 16. Pe3! f4 17. Pf3) 14. Te2, Le6 15. Lf4, Lc3: 16. bc3: Pa5 17. Db4. Door wits minder juiste 12de zet heeft zwart enig initiatief gekregen, zij het ten koste van zijn goede loper. Slaagt wit er echter in het sterke paard op e4 door middel van f3 te verdrijven, dan staat hij overwegend.

Het Westen - Staunton I 2 - 8.

1. W.A.Freen - H.Bunt $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$. 2. H.Th.v.Herrikhuijzen - Dr.C.Scholtens 0 - 1. 3. J. op 't Eijnde - H.Visser $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$. 4. D.Spel - E.Sprenger 0 - 1. 5. B.Penners - Dr.R.E.H.Westendorp Boerma $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$. 6. P.Roubos-Mr.J.G.Heeres 0 - 1. 7. H.H.W.Ringh de Vries - Mr.J.Mensch $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$. 8. J.Drost - W.J.Plinsinga 0 - 1. 9. G.ten Bosch - Dr.H.K.G.Bartstra 0 - 1. 10. C.Postema - Th.Rijpstra 0 - 1.

Het eerste tiental heeft dikmaal zijn tanden laten zien en onze tegenstanders kregen dan ook geen voet aan de grond. Het begin was voor hen al weinig hoopvol. Twee spelers misten de trein. Een kwam nog met een volgende trein opzetten, maar de ander was en bleef weg, zodat Scholtens een punt scoorde zonder een stuk te verzetten. Bunt had in een Siciliaan een dood spel. Hij wist nog een pion voor te komen, maar het toreneindspel was ook toen nog remise. Visser kwam aanvankelijk gedrukt te staan, kwam echter weer los en kreeg zelfs een gewonnen eindspel, dat hij echter op het kritieke moment remise gaf. Sprenger kreeg in een Dame-Indische partij positievoordeel en zette dit door sterk en correct spel in winst om. Westendorp Boerma verdedigde zich Grünfeld-Indisch, won een pion en kreeg een gewonnen eindspel. Door een slordigheidje liet hij dit nog remise worden. Heeres kon pas een uur na de anderen beginnen, ontlastte zijn tegenstander echter in recordtijd van enige stukken en slaagde er nog juist in, om de laatste wagen van de trein te bestormen voor deze wegreed. Mensch kreeg in een Franse partij voordeel, maar meer dan een half punt kwam er toch niet uit. Plinsinga rekende met de Aljechinverdediging van zijn tegenstander snel af. Bartstra kreeg aanvankelijk moeilijk spel. Zijn tegenstander kwam echter in een optimistische bui en op de goede gedachte om enige stukken te offeren. Toen deze dankbaar geaccepteerd waren, moest hij opgeven omdat hij..... twee stukken achter was. Aan het 10e bord maakte Rijpstra een uitstekend debuut in de hoofdklasse. In een Vierpaardenspel won hij regelmatig enige pionnen en ten slotte de dame.

S.

Staunton - De Dom $4\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$ (2 afgebr.)

1. H. Bunt - G. J. Cieraad $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 2. Dr. C. Scholtens - G. F. Palm $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$;
3. H. Visset - W. J. Kamps $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 4. Dr. R. E. H. Westendorp Boerma - B. Jessurun
- $\frac{1}{2}$; 5. Mr. J. G. Heeres - Dr. L. E. Wessels 1 - 0; 6. L. J. Pluim - D. F. Noë
afgebr. 7. Mr. J. Mensch - Drs. D. N. Hoogendoorn $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 8. Dr. H. K. G. Bartstra
C. A. Muiswinkel afgenr. 9. B. A. Flentge - A. Fast $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$; 10. A. Kloek - G.
Swinkels $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$.

Een met vier invallers spelend eerste is er niet in geslaagd de Utrechtse ploeg beslissend te slaan. Wel staan we met $4\frac{1}{2}$ - $3\frac{1}{2}$ voor, maar de waarschijnlijke uitslag is 5 - 5.

Bunt kon met zwart weliswaar het initiatief nemen, maar er viel weinig te bereiken tegen het solide spel van zijn tegenstander. Scholtens werd in een Spaanse partij op de Marshall-variant vergast. Hij bleek het boekje echter even goed te kennen als zijn tegenstander en bleef de pion dus voor. Een klein onnauwkeurigheidsje in het eindspel gaf Palm de kans, om nog juist te ontsnappen. Ook Visser kwam - voor de vijfde maal met zwart spelend - in het voordeel, maar de Utrechtse hield stand. Bij Westendorp Boerma was het al van hetzelfde laken een pak. Heeres zorgde voor de enige afwisseling in de remisewoestijn. In een overwegende stelling kreeg hij een dame cadeau. Pluim, die ter elfder ure aan het 6e bord Plinsinga moest vervangen, won door goed spel een pion, maar liet net voor het afbreken een steek vallen. Of hij in de afgebroken partij nog winstkansen heeft, is twijfelachtig. Mensch gaf vroegtijdig remise. Dat hij dit deed zonder zijn aanvoerder erin te kennen, was een zeer slechte beurt, temeer daar al spoedig bleek, dat remises niet voldoende waren, om de wedstrijd te winnen. Bartstra kwam vrij gedrukt te staan, verloor een pion, maar hield stand tot de 50e zet. Het eindspel lijkt echter moeilijk houdbaar. Flentge kreeg een tegenstander, die het vorige jaar aan het 2e bord zat. Door voortreffelijk spel wist hij een voordelig eindspel te verkrijgen, maar ongelijke lopers bewaarden ook hier Utrecht voor een nederlaag. Tenslotte speelde Kloek een halsbrekende partij, waarin hij tot twee maal toe de winst verzuimde. Zijn tegenstander revancheerde zich met twee even dikke bokken en tenslotte kon Kloek een eindspel bereiken van toren tegen twee lopers en een pion, dat nog net remise was.

S.

Unitas - Staunton III 6 - 4.

Hoewel deze wedstrijd niet geheel zonder kansen voor ons is geweest, werd tenslotte nog met 6 - 4 verloren. In het begin leek het goed, want Niks wist op keurige wijze van Tuininga te winnen en Wolhuis deed het niet minder goed tegen de Jager. Echter was Boelens niet goed op dreef, en moest het tegen Dijkstra spoedig afleggen. Ook Fokkens kon een nederlaag niet voorkomen. Verhagen speelde remise, hoewel hij wel beter had gestaan. Rijpstra gaf Ruben geen enkele winstkans en bereikte remise. Het zal wel aan een tekort aan wedstrijdroutine te wijten zijn, dat Mylanus het eindspel niet kon houden. In de stand 4 - 3 werd toen afgebroken. Kuiper wist z'n partij na de hervatting te winnen, maar Uchtman verloor z'n inderdaad weinig aanlokkelijke stand. Vervolgens verloor ook van Rijssel z'n partij, die slechts geringe remisekansen bood. Door deze nederlaag is het thans zo, dat we samen met 3 andere clubs met 2 punten onderaan staan. Wel hebben we de meeste bordpunten, maar willen we geheel veilig zijn, dan zullen er toch uit de 3 nog resterende wedstrijden enige puntjes gehaald moeten worden. Wat intussen tegen Stadskanaal op fantastische wijze met 8 spelers(!) is gelukt. (Red.) Dit is, gezien de sterkte van de tegenpartijen zeer wel mogelijk. Maar dan moeten we zo volledig mogelijk verschijnen, speciaal in de uitwedstrijden tegen v.d. Linde en Stadskanaal.

Staunton leden!

Een van onze leden - n.l. Thass - is in vergeelde documenten gedoken, en kwam tot de ontdekking, mede in verband misschien met de moeite, die

sommige leden hebben "de-oude-meet-trap" op te komen, dat 't nuttig zou kunnen zijn deze - en andere leden - met de trap vertrouwd te maken.

"Het is een trap van 12 treden, wat krakend al n.l. uit 1874.
't Trapgat blijkt de h-lijn te zijn. Ga uw gang:-

Wit:- Kd2; Dc2 en pionnen e2; f2 en g2.

Zwart: Kal en pionnen a 2 en b 2

Remise? - Nee wit wint.

Thass heeft nog meer pijlen op z'n boog, waarvoor de redactie hem zeer dankbaar is en tot voorbeeld stelt.

Red.

door William Winter in Lilliput November '49.

Een leermeester adviseert zijn leerlingen "Tracht vóór een spel te beginnen Uw tegenstander zo te plaatsen, dat hij tegen het licht in-ziet. Wanneer de zon op het bord schijnt zal het moeilijk voor hem zijn alles te overzien".

Dit soort strategie heerste tot enkele eeuwen later en tijdens 1850 was de schaakwereld in tweeën verdeeld door een strijd tussen twee leidende Londense schaakmeesters, waarvan de een de ander (die doof was) beschuldigde een draaiorgel te hebben gehuurd om voor het venster te spelen.

Het eerste intern. toernooi werd gespeeld aan het hof van Philips II van Spanje. De beste spelers waren Ruy Lopez, die zijn naam gaf aan een nog gespeelde opening en een jong Italiaan van het hof van Catharine de Medici, bekend om zijn jongensachtig voorkomen, als Il Puttino. De Italiaan won en ontving een prijs van 1000 kronen en een diamanten ring van de hand des konings.

Een populaire vorm van schaken in deze periode was te spelen met levende stukken tussen twee edelen en hunne onderhorigen. Maar eens was er een ongelukkig voorval in zo'n spel, toen de zwarte a-pion, vermoeid van het stilstaan, ongevraagd vooruitrukte naar de 4e rij en verwoestingen begon aan te richten tussen de witte strijdkrachten. Bloedvergieten werd slechts voorkomen door tussenkomst van de scheidsrechter Ruy Lopez.

Zelfs in de 19e eeuw toen schaak meer een wetenschap was dan een spel van vallen en strategie, bracht het sommige agressieve persoonlijkheden voort. Daar was b.v. de beroemde Howard Staunton de enige Engelsman die ooit het wereldkampioenschap won, maar niet tegen verliezen kon. "Waarom speelt U niet eens een match met Staunton?" vroeg iemand aan Burke, de historicus. "Neen, dank U" was het antwoord "ik blijf liever met hem op goede voet." Staunton redigeerde een schaakrubriek in de Illustrated London News, waarin hij zijn zienswijze over zijn tegenstanders gaf, in antwoord op vragen van denkbeeldige correspondenten. Aldus: "G.D.Lewisham. In antwoord op Uw vraag: Mr. is geen sterk speler en wint alleen door zijn schaamteloos langzaam spel".

Moderne schaakmeesters mogen hun eigenaardige geestelijke gevoeligheid hebben, maar zij gedragen zich veel beter dan hunne kribbige Victorische voorouders. Hunne verdiensten zijn kleiner dan die van Il Puttino. De wereldkampioen en lijdende meesters kunnen misschien £1000.- - £3000.- per jaar maken; lagere meesters het loon van een goede metselaar. Zij troosten zichzelf met de onsterfelijke woorden van de geleerde Arabier, Ali Suli (10e eeuw).

"Schaken is het voedsel van het verstand, de troost van de geest, de polijter van het begrip, de zon van het begrijpen; waarom het gerechtvaardigd uitgekozen werd door de filosoof zijn uitvinder, boven alle andere middelen door welke wij komen tot wijsheid".
